

Examen VSBO PKL

2026

tijdvak 1
woensdag 13 mei
07.30-10.00 uur

Economie

Naam kandidaat _____ Kandidaatnummer _____

Beantwoord alle vragen in dit opgavenboekje.

Dit examen bestaat uit 37 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 50 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Meerkeuzevragen

- Omcirkel het goede antwoord (voorbeeld 1).
- Geef verbeteringen aan volgens voorbeeld 2 of 3.

(1) A
 ⓑ
 C
 D

(2) A
 ⓧ
 ⓐ
 D

(3) B A
 ⓧ
 ⓧ
 D

Restaurant Dean

Dean is bezig met z'n opleiding Horeca en Dienstverlening. Later wil hij zijn eigen restaurant beginnen. Hij wil dan zoveel mogelijk zelfvoorzienend zijn.

1p 1 Op welke manier kan Dean zelfvoorzienend zijn?

.....

.....

In het weekend kookt Dean maaltijden om te verkopen. Dit doet hij vanuit zijn eigen huis. De laatste tijd lukt het hem niet elk weekend te koken. Hij heeft behoefte aan meer vrije tijd en moet dus keuzes gaan maken.

1p 2 Met welk economisch begrip heeft het keuzeprobleem van Dean te maken?

- A consumptie
- B productie
- C schaarste

- 1p **3** In de economie wordt geld onder andere gebruikt als ruilmiddel.
Bij het contant betalen van de maaltijden door de klant is er sprake van
- A** chartaal geld en directe ruil.
 - B** chartaal geld en indirecte ruil.
 - C** giraal geld en directe ruil.
 - D** giraal geld en indirecte ruil.

Een klant moet een totaalbedrag van cg 85,50 betalen aan maaltijden.
De klant heeft niet genoeg contant geld bij zich en betaalt 2/3 deel van
het bedrag met zijn pinpas.

- 2p **4** Bereken welk bedrag de klant afrekent met zijn pinpas en noteer hoeveel
procent van het totale bedrag dat is.

Bedrag betaald met de pinpas:

.....

Percentage van het totale bedrag:

.....

Huishoudboekje

- 1p **5** Chantal houdt, met behulp van een app op haar mobiele telefoon, een huishoudboekje bij. In deze app noteert ze per maand al haar inkomsten en uitgaven.
→ Geef een reden waarom het goed is een huishoudboekje bij te houden.

.....

.....

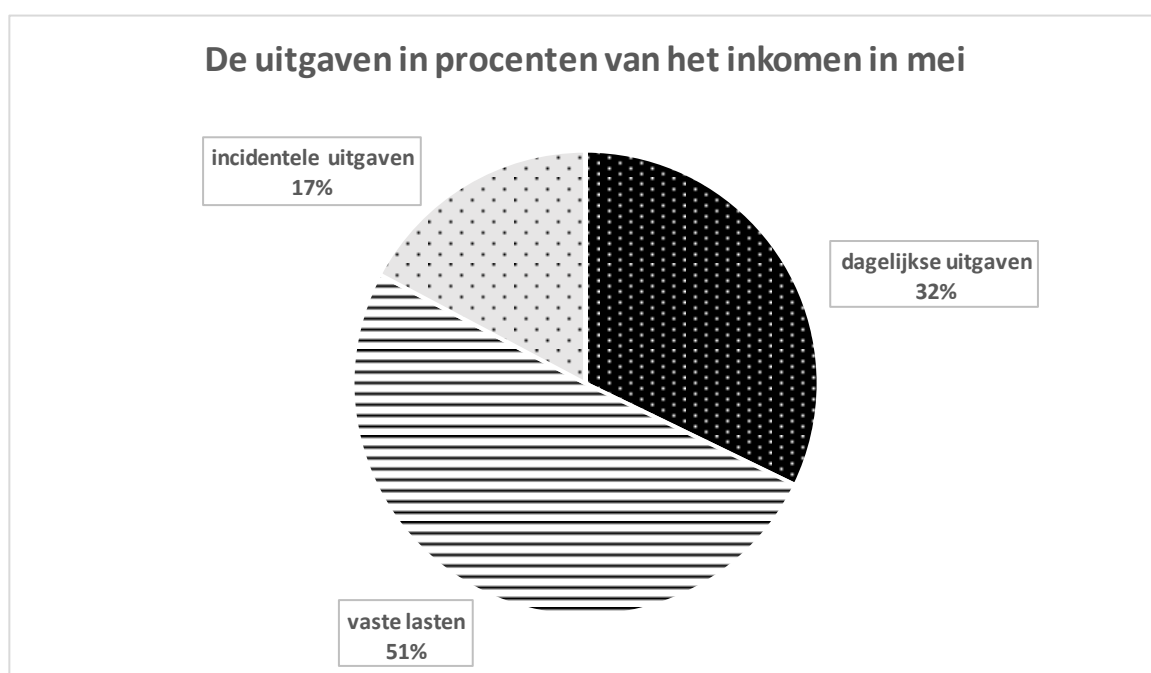
- 2p **6** Chantal vindt deze app handig. Haar huishouduitgaven worden bij het invoeren automatisch gecategoriseerd naar soort.
→ Kruis hieronder achter elke huishouduitgave aan onder welke soort uitgave het valt.

Huishouduitgaven	Dagelijkse uitgaven	Vaste lasten	Incidentele uitgaven
Boodschappen supermarkt			
Hypotheek huis			
Rekening water en elektriciteit			
Reparatie autobanden			

- 1p 7 Chantal is tevreden met haar maandinkomsten en hoe zij die besteedt. Haar maandinkomsten bestaan uit loon en de verhuur van het appartement in haar tuin. Chantals maandinkomsten zijn inkomsten uit arbeid en
- A bezit.
 - B loon.
 - C natura.

Het huishoudboekje laat ook overzichten zien van de geldstromen per maand.

Bekijk het onderstaande cirkeldiagram uit het huishoudboekje van Chantal.

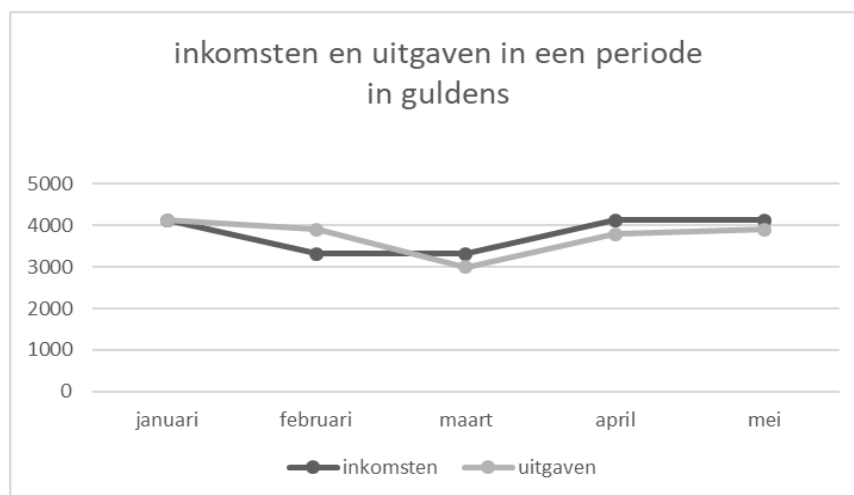

- 1p 8 Chantal besteedt € 1.800,- van haar maandinkomsten aan dagelijkse uitgaven.
- Bereken met behulp van het cirkeldiagram het totale inkomen van Chantal in de maand mei.

.....

.....

Bekijk de onderstaande grafiek.

- 1p 9 Chantal kan in de bovenstaande grafiek zien in welke maand sprake was van een budgetprobleem.

→ In welke maand had Chantal een probleem met haar budget?

Vul in de onderstaande zin de correcte maand in en maak de zin af.

in de maand, want

.....

Wensen consument maken supermarkt duurder

- 2p 10 Uit het huishoud- en budgetonderzoek van het Centraal Bureau voor de Statistiek is gebleken, dat de prijzen van boodschappen de afgelopen jaren flink zijn gestegen. Dit onderzoek heeft vooral betrekking op verbruiksgoederen.

→ Kruis hieronder aan welke **drie** van de onderstaande boodschappen verbruiksgoederen zijn.

Boodschappen	Verbruiksgoederen
Groente en fruit	
Melkproducten	
Zwemartikelen	
Toiletartikelen	
Koelkast	
Computer	

- 1p 11 De prijzen in de supermarkten zijn onder andere gestegen door de recente btw-wijziging van 6% naar 9%.
→ Bereken de procentuele stijging van de btw.

.....
.....

- 2p 12 Een supermarktmanager zegt dat de wensen van de klanten het laatste jaar hebben gezorgd voor een compleet ander assortiment en een andere indeling van de supermarkt.
→ Geef aan op welke twee onderdelen van de marketingmix de uitspraak van de supermarktmanager betrekking heeft.

1.....

2.....

Besparen op je dagelijkse boodschappen

- 1p 13 Volgens de consumentenbond willen mensen in een zo kort mogelijke tijd hun boodschappen doen, terwijl supermarkten juist hun best doen om bezoekers zo lang mogelijk binnen te houden.
→ Noem een manier waarop supermarkten ervoor kunnen zorgen dat de consument langer blijft winkelen en meer koopt.

.....
.....

“Goedkoop boodschappen doen is niet makkelijk,” zegt Nathaly, een alleenstaande moeder.
Nathaly doet haar boodschappen in verschillende supermarkten en maakt vaak gebruik van de consumentengids. Vooral bij het kopen van haar favoriete broodbeleg kijkt ze waar de smaak zeer goed is en de prijs per gram het laagst.

- 1p 14 De consumentenbond publiceert vaak vergelijkende warenonderzoeken.
→ Wat onderzoekt de consumentenbond met een vergelijkend warenonderzoek?

.....

Hieronder zie je de uitkomst van een kaastest bij verschillende supermarkten.

Vergelijkend warenonderzoek	Prijs	Gewicht in gram	Vetpercentage	geur	smaak	Cijfer Test oordeel
Supermarkt						
Bon Bini	cg 6,45	420	35%	++	++	8
Mangusa	cg 6,50	400	21%	--	--	4
Centrum	cg 6,50	480	31%	+/-	++	7
Vreugdenhil	cg 5,75	375	33%	++	+	6
Esperamos	cg 5,00	325	17%	--	+	5
Alves	cg 6,65	410	35%	++	+	5
Albert Heyn	cg 7,20	420	32%	++	++	9

++ zeer goed, + goed, +/- redelijk, - matig, - - slecht

- 1p 15 Voor welke supermarkt kiest Nathaly, als ze let op de smaak van de kaas en de verhouding prijs en gewicht?

.....

De tweedehands auto van Theo

- 1p 16 Theo leent geld voor de aanschaf van een tweedehands auto. Hij weet dat geld lenen nadelen met zich meebrengt. Maar het lenen heeft ook zijn voordelen.
→ Geef een voordeel van het lenen van geld.

.....

.....

Bij de VidaNueva bank heeft Theo een lening afgesloten tegen de volgende voorwaarden:

Lening	cg 7.500,-
Interestpercentage	0,65% per maand
Looptijd	 maanden
Maandbedrag	cg 175,-
Auto is onderpand Eigenaar bij laatste termijnbetaling	

- 1p 17 Welke soort lening heeft Theo afgesloten bij de VidaNueva bank?
A doorlopend krediet
B huurkoop
C hypothecaire lening
- 2p 18 Bereken de looptijd van de autolening bij de VidaNueva bank als de kredietkosten cg 900,- zijn.

.....

.....

- 2p 19 Theo koopt zijn tweedehands auto en sluit hiervoor bij Seguro group een WA+ cascoverzekering af.
→ Maak van de onderstaande zinnen een economisch correcte tekst door het juiste vetgedrukte woord te omcirkelen.

De autoverzekering die Theo afsluit is een **schade** / **sommen** verzekering.

De cascoverzekering die Theo afsluit is **wel** / **niet** wettelijk verplicht.

Theo krijgt van zijn **verzekeraar** / **verzekerde** een polis.

- 1p 20 Tijdens het autorijden op de weg veroorzaakt Theo een aanrijding met Peter. De schade aan de auto van Peter is cg 2.200,-. De schade aan de auto van Theo is cg 650,- en zijn eigen risico is cg 400,-.
Welk bedrag krijgen Theo en Peter uitgekeerd van Seguro group?

- A Theo krijgt cg 250,- en Peter krijgt cg 2.200,-
- B Theo krijgt cg 250,- en Peter krijgt cg 2.600,-
- C Theo krijgt cg 650,- en Peter krijgt cg 2.200,-
- D Theo krijgt cg 650,- en Peter krijgt cg 2.600,-

Dulce ijssalon

Bij de vestiging van 'Dulce ijssalon' kopen gemiddeld 8000 mensen per **maand** een ijsje.

De eigenaar heeft de volgende kosten op **jaar**basis:

Loonkosten	cg 75.800,-
Huisvestingskosten	cg 30.000,-
Energiekosten	cg 24.000,-
Afschrijvingskosten	cg 12.000,-
Schoonmaakkosten	cg 9.100,-

- 2p 21 Bereken de gemiddelde bedrijfskosten **per maand** per ijsje.

.....
.....

1p 22 Geef een voorbeeld van inventaris van de ijssalon.

.....

- 1p 23 Vorig jaar werd bij de ijssalon een nieuw kassasysteem ingevoerd. Het nieuwe systeem houdt de omzet bij. De invoering van dit systeem is een voorbeeld van
- A automatisering.
 - B informatisering.
 - C mechanisatie.
- 2p 24 Een voetbalclub heeft de naam van Dulce ijssalon op hun shirt staan. Leg uit of deze manier van reclame maken een vorm van ideële reclame of van commerciële reclame is.
- Omcirkel het juiste vetgedrukte woord en maak de zin af.

Het is **ideële reclame** / **commerciële reclame**, want

.....

- 1p 25 Dulce ijssalon is een voorbeeld van een bedrijf dat behoort tot de
- A primaire sector.
 - B secundaire sector.
 - C tertiaire sector.
 - D quataire sector.

Racefiets

- 2p 26 Bij een overeenkomst hebben beide partijen rechten en plichten.
 → Kruis hieronder achter elke actie aan of het gaat om een recht of een plicht voor de verkoper.

Actie	Verkoper	
	Recht	Plicht
Het ontvangen van de koopsom.		
Een deugdelijk product leveren.		
Bij wanbetaling overeenkomst ontbinden.		

Marko heeft de racefiets voor een bedrag van cg 550,- gekocht en wil hem ook voor dit bedrag verzekeren. Hij zoekt op het internet en komt onderstaande tabel tegen van AWBN Kòrsou. Hij wil de fiets voor 3 jaar verzekeren. Marko woont in Sun Valley.

AWBN Kòrsou Fietsverzekering		
Verzekerd bedrag t/m cg	Premie in guldens per <u>jaar</u>	
	Regio A	Regio B
200	85	75
350	101	86
450	148	95
550	169	111
650	182	130
750	212	156

Regio A: Punda, Steenrijk, Koraal
Specht, Seru Fortuna, Brevengat

Regio B: De rest van Curaçao.

- 1p 27 Bepaal met behulp van bovenstaande gegevens de premie die Marko **per maand** aan de verzekeringsmaatschappij moet betalen.

.....

- 1p **28** In de eerste twee jaar is de uitkering bij totaal verlies, het verzekerde bedrag. In het derde jaar is de uitkering 85% en in het vierde jaar 70% van het verzekerde bedrag.
→ Bereken het uit te keren bedrag als de fiets in het derde jaar gestolen wordt.

.....
.....

Henk

- 2p **29** Noem twee factoren waar de hoogte van de premie bij een auto-verzekering van afhankelijk is.

1.....
2.....

- 1p **30** Henk krijgt helaas een auto-ongeluk. De auto wordt total loss verklaard. Henk wil een consumptief krediet afsluiten voor een nieuwe auto, maar wil zeker weten dat aan het eind van de looptijd het krediet volledig is afgelost.
Welke kredietvorm past bij deze situatie?
A hypothecaire lening
B persoonlijke lening
C rekening-courantkrediet

- 2p **31** Henk ziet op internet een lening bij de Hakrin-Bank met een leenbedrag van cg 30.000,-, kosten van de lening cg 5.000.- en een looptijd van vijf jaar.
→ Bereken het maandelijkse termijnbedrag van deze lening.

.....
.....

Henk is nog niet klaar met zijn zoektocht naar een nieuwe auto. Hij gaat bij een autodealer langs en krijgt de volgende informatie over een lopende campagne.

Hieronder staat de betalingsregeling van de autodealer voor een Hyundai Acura.

Verkoopprijs	Leenbedrag	Aantal maanden	Bedrag p/maand
cg 30.580,-	cg 14.100,-	60	cg 275,-
cg 30.580,-	cg 16.100,-	72	cg 265,-
cg 30.580,-	cg 18.100,-	84	cg 255,-

- 2p 32 Reken uit wat de kosten van het krediet zijn als Henk gebruikmaakt van de regeling van de autodealer, een aanbetaling doet en in 5 jaar terugbetaalt.

.....
.....

Werkloosheid

Uit een werkloosheidsonderzoek van het CBS enkele conclusies:
“De laatste jaren hebben zich vele veranderingen op de arbeidsmarkt voorgedaan. Sluiting van bedrijven heeft geleid tot een toename van de werkloosheid.”

- 1p 33 Maak van de onderstaande tekst een economisch correcte tekst door telkens het juiste vetgedrukte woord te omcirkelen.
- Op de arbeidsmarkt is er sprake van werkloosheid als het aanbod van arbeid **groter / kleiner** is dan de vraag naar arbeid.
 - Werkzoekenden die niet ingeschreven zijn bij het UWV (Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen) zijn **frictie / verborgen** werklozen.

- 2p **34** Werkloos zijn kan zowel economische als sociale gevolgen hebben voor de werkloze die actief op zoek is naar een baan en geen baan kan vinden.
→ Noem een economisch gevolg en een sociaal gevolg voor een werkloze.

Een economisch gevolg is

.....

Een sociaal gevolg is

.....

- 1p **35** Het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft de volgende arbeidsmarktgegevens in aantal personen verzameld over het jaar 2018:

Werkenden	60.729
Werklozen	9.424

→ Bereken hoeveel procent van de beroepsbevolking in het jaar 2018 werkloos is. Afronden op 1 decimaal.

.....

.....

- 1p **36** Ondanks de vacatures zijn er toch veel mensen die werkloos zijn. De werklozen zijn soms niet geschikt voor de nieuwe banen.
→ Noem een reden waarom een werkloze soms niet geschikt is voor een vacature.

.....

.....

- 1p **37** Een oorzaak van werkloosheid in het jaar 2018 was de sluiting van een groot bedrijf dat zijn productie heeft verplaatst naar het buitenland. 1000 werknemers hadden hierdoor geen baan meer.
Van welk soort werkloosheid is er in de bovenstaande tekst sprake?
A frictiewerkloosheid
B seizoenswerkloosheid
C structurele werkloosheid